

1603 рр.) і Монастирська Волька (заснована в 1606 р.), шість підданих у с. Білих Берегах, озера Річище і Челюшин.

Князь *Януш Васильович Острозький* став власником Степані в 1603 році. Після його смерті в 1620 р. місто з монастирем успадкували князь Олександр Янушович Заславський та його син Владислав-Домінік. На 1627 р. до монастирського комплексу входили дерев'яна Михайлівська церква з приділом св. Георгія, три житлові будинки, господарські будівлі, серед яких солодовня і бровар. Усе було огорожено дерев'яною стіною, а над брамою розміщались дзвіниця.

24 листопада 1629 року після передачі князем Олександром Заславським монастиря уніатам київський митрополит *Йосиф Рутський* спробував його відвідати. Однак місцеві православні на чолі зі степанським протопопом не пропустили владика. Це він зміг зробити лише через два дні. Імовірно, наприкінці 20-х – на початку 30-х рр. XVII ст. монастир припинив своє існування.

Є свідчення про те, що в 1599-1601 рр. у ньому проживав белградський митрополит Лука Сербин, який звідси перебрався в *Дорогобузький Святоуспенський монастир*. У 1603 р. тут перебував пелагонський митрополит Єремія (на думку деяких дослідників, залишався у цьому монастирі до 1620 р.). У 1609-1610 та 1624 рр. у степанському монастирі перебував мукачівський єпископ Сергій Тисмянський.

Після Берестейської унії 1596 р. за відсутності православних київського митрополита і луцько-острозького єпископа зросло значення монастирів з іноземними владиками як авторитетних серед населення Волині православних осередків.

Джерела: Спр. 192. – Арк. 796 зв.; Спр. 214. – Арк. 662; Правда про унію // Документи і матеріали. – Львів, 1981. – С. 45-49; ЦДІАУК. – Ф. 25. – Оп. 1. – Спр. 126. – Арк. 112–112 зв.; Archiwum Książąt Lubartowiczów Sanguszków w Sławucie / Przygotowali Z. L. Radziwiński, P. Skobielski,

B. Gorczak. – Lwów, 1890. – Т. 3 (1432-1534). – S. 83, 236, 377; Т. 4 (1535-1547). – S. 274.

Література: Александрович В. Инвентар Степанського Михайлівського монастиря 1627 року // Археографічний щорічник. – Київ, 2006. – С. 439-449; Мицько І. З. Острозька слов'яно-греко-латинська академія (1576-1636). – Київ, 1990. – С. 92, 98, 110-111; Сендульський А. Местечко Степань // Волинские епархиальные ведомости (часть неофициальная). – 1882. – № 35. – С. 1126-1142; Теодорович Н. И. Историко-статистическое описание церквей и приходов Волинской епархии: В 5-ти томах. – Почаев, 1889. – Т. 2: Ровенский, Острожский, Дубенский уезды.

Сергій Горін

Струменський Михайло (* ? – † ?)

Краєзнавець і музейний працівник в Острозі в другій половині 1910-х років. Походив із священницької родини Острозького повіту. Закінчив Волинську духовну семінарію (1910) і Московську духовну академію (між 1914-1916). Ще під час навчання в академії налагодив співпрацю з *Братством імені князів Острозьких* в Острозі та його давньосховищем (із 1916 р. – історичним музеєм), інвентаризував, описував і опрацьовував острозькі музейні колекції.

У часописі Московської духовної академії “Богословский вестник” і окремим відбитком надрукував статтю “Из Острожской старины” (1916) з коротким історичним нарисом про Острог доби князів *Острозьких* та їх академії, інформацією про давньосховище і бібліотеку *Братства імені князів Острозьких*, атрибуцією і науковим описом понад 30 рукописних книг XVI – XVIII ст. із музейної колекції Острога (перший друкований каталог острозького музею). Автор статті про реставрацію замку та відкриття історичного музею в Острозі, плани його подальшої праці (надрукована 1917 р.).

Уроки української революції С. – активний працівник Острозького повітового комітету охорони пам'яток мистецтва і старовини (ОСТРУКОПИС). За його безпосередньої участі врятовано від загибелі цінні архівні і книжкові зібрання, історичні і мистецькі колекції із замків, маєтків, монастирів, установ Острога, Дерманя, Межиріччя, Новомалина, Плужного, Славути та ін.

Після 1920 р., як і інші діячі *Братства імені князів Острозьких*, С. був усунутий новою польською адміністрацією від музейної роботи. Подальша доля невідома.

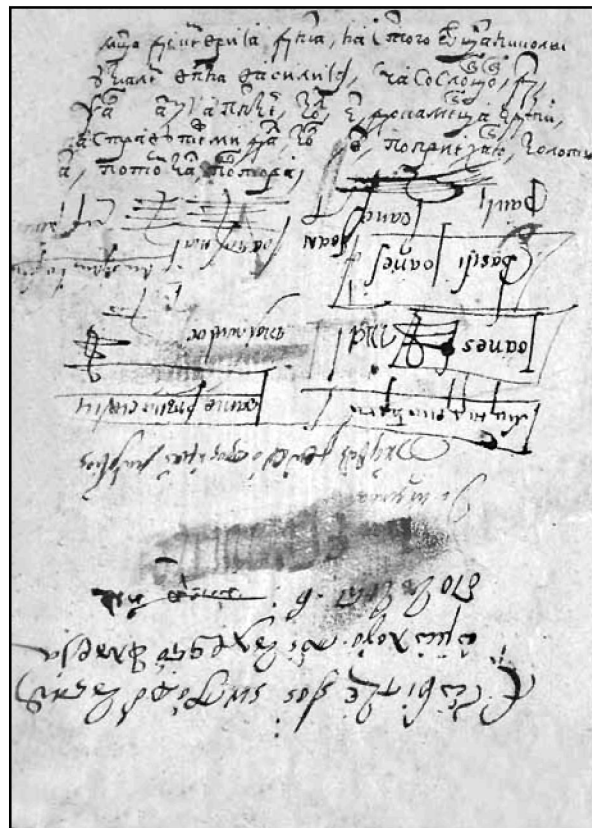
Праці Струмиського М.: Из Острожской старины. – Сергиев Посад, 1916; Реставрация замка князей Острожских в г. Остроге // Вольнские епархиальные ведомости. – 1917. – № 5-6. – С. 10.

Література: Гаврилюк С. Історичне пам'ятниковознавство Волині, Холмщини і Підляшшя (XIX – початок XX ст.). – Луцьк, 2008. – С. 230, 409, 432.

Микола Манько

**Суразький –
Малюшицький Василь**
(* сер. 50-х рр. XVI ст. –
† між 15.01.1604 та 4.06.1608)

Український культурний діяч, полеміст, член Острозького культурно-освітнього гуртка, близький до князя *В.-К. Острозького*. Сам підписувався “многгрѣшный и худший в христианах убогий Василий” “ВА”. Сучасники (*І. Потій, М. Смотрицький, К. Сакович, І. Кунцевич*) завжди називали його Василем Суразьким. С. часто ототожнювали з *Кліриком Острозьким*, відтак існували гіпотези про те, що під цим ім'ям ховались *М. Смотрицький, І. Борецький, Г. Дорофєйович*. На думку *І. Мицька*, це – шляхтич Василь Андрійович Малюшицький, батько його був власником Суража, обіймав посаду

Запис про отримання від “пана Василя” (Суразького) острозьких видань для продажу

королівського писаря. Сам же він служив у 1575-1581 рр. у князя *В.-К. Острозького*. *І. Потій* в “*Антиризисі*” (1600). називав його “пан Василій староста Суражский”. Одночасно виконував обов'язки доглядача Острозького шпиталю. У документах Кременецького земського суду фігурує як “старший строитель и патрон шпиталю Острожского и всех имений до того належачих” (1593-1607). Імовірно, брав участь у підготовці до друку *Острозької Біблії*. Дослідники вважають, що С. міг готувати до друку “*Псалтир з возслідуванням*” (1598), “*Маргарит*” *Іоана Золотушого* (1595); також міг бути укладачем та редактором “*Книжниця*” (в 10-ти розділах) (1598). Вершиною полемічної діяльності С. є “*Книжниця*” (в 6-ти розділах) (1588), високо оцінена *І. Вишенським*.